

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Фізичний факультет
Кафедра фізики твердого тіла

Затверджено на засіданні
кафедри фізики твердого тіла
фізичного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 25 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Силабус

**з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень та організація
науково-інноваційної діяльності»,
що викладається в межах ОНП «Фізика та астрофізика»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 104 «Фізика та астрономія»**

Назва дисципліни	Методологія наукових досліджень та організація науково-інноваційної діяльності
Адреса викладання курсу	Вул. Драгоманова 50, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Фізичний факультет, кафедра фізики твердого тіла
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки / 104 Фізика та астрономія
Викладачі курсу	завідувач кафедри фізики твердого тіла, професор, д.ф.-м.н Капустяник Володимир Богданович
Контактна інформація викладачів	volodymyr.kapustianyk@lnu.edu.ua https://physics.lnu.edu.ua/employee/kapustyanyk-volodymyr-bohdanovych
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій та семінарських занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через електронну пошту.
Сторінка курсу	https://physics.lnu.edu.ua/course/optychna-spektroskopiya-fyzyka
Інформація про курс	Дисципліна «Методологія наукових досліджень та організація науково-інноваційної діяльності» є нормативною дисципліною зі спеціальності 104 «Фізика та астрономія» з підготовки доктора філософії, яка викладається в 4 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	В курсі вивчаються ключові положення і особливості методології наукових досліджень в галузі природничих наук, науково-інноваційної діяльності, її інституційного забезпечення, фандрейзингу та грантрайтингу, управління науково-дослідними проектами, організації виконання науково-дослідних робіт, оприлюднення результатів наукових досліджень, впровадження, комерціалізації та захисту прав інтелектуальної власності. Для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу передбачена його апробація на семінарах.
Мета та цілі курсу	Мета курсу: формування гнучкого інноваційного мислення здобувачів, опанування теоретико-методичних засад та прикладного інструментарію організації, проведення, оприлюднення, апробації і впровадження результатів науково-інноваційної діяльності, опанування здатностей управляти науковими проектами, реалізації фандрейзингу та грантрайтингу, здійснювати захист прав інтелектуальної власності для набуття універсальних навичок дослідника у розв'язанні актуальних проблем теорії та практики менеджменту. Вивчення дисципліни забезпечить опанування знаннями, вмінням і навичками щодо впровадження, комерціалізації результатів науково-дослідних проектів.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. Організація науково-інноваційної діяльності: конспект лекцій [Електронний ресурс] : Навч. посіб. для здобувачів ступеня доктора філософії. Уклад.: К. О. Бояринова. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 186 с. 2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 206 с. 3. А . Ф. Павленко, Л. Л. Антонюк, Н. В. Василькова, Д. О. Ільницький та ін. Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні : монографія. – К. : КНЕУ, 2014. – 350 с. 4. Пащенко В. М. Методологія та методи наукових досліджень: навчальний посібник. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – Ніжин: ТОВ

	<p>Вид-во “Аспект-Поліграф”, 2010. – 232 с.</p> <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Посібник з пошуку партнерів для участі у проектах програми «Горизонт 2020». <i>Horizon 2020: вебсайт.</i> URL: https://horizon2020.sumdu.edu.ua/ 2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. <i>Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб.</i> Суми: СНАУ, 2020. – 220 с. URL: https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf 3. Вимоги до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40. <i>Верховна Рада України: законодавство України: вебсайт.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text 4. ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». URL: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національний фонд досліджень України: вебсайт. URL: https://nrfu.org.ua/about-us/the-mission-and-purpose-of-the-foundation. 2. Грантрайтинг. <i>Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»:</i> вебсайт. URL: http://iii.ua/uk/grantraying 3. Фандрейзинг. <i>Львівська обласна державна адміністрація. Департамент міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва. Центр громадських ініціатив.</i> URL: https://loda.gov.ua/upload/users_files/23/upload/Brosh-3-F-1.pdf 4. Наукометричні бази даних. <i>Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: вебсайт.</i> URL: http://www.ukrbook.net/udc/UDC_pobudowa.html 5. Положення про забезпечення академічної доброчесності ЛНУ ім. Івана Франка. Доступно на: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf 6. Постанова та Порядок проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (2019). URL (веб-посилання). Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#n18 7. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук URL (веб-посилання). Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#n33 8. Українські наукові журнали у Scopus та Web of Science: доступно на https://openscience.in.ua/ua-journals 9. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	90 годин, з яких 32 годин аудиторних занять, з них 16 годин лекцій, 16 годин семінарських занять, та 58 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>В результаті вивчення цього курсу здобувач має оволодіти такими компетентностями:</p> <p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.</p>

	<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</p> <p>СК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері фізики та/або астрономії, інтегрувати знання з різних галузей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК04. Здатність організувати та здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фізики та/або астрономії.</p> <p>СК05. Здатність ініціювати, розробляти та реалізовувати науково-дослідницькі, розробницькі та інноваційні проекти у сфері фізики та/або астрономії, планувати й організувати роботу науково-дослідницьких, розробницьких та інноваційних колективів.</p> <p>Після засвоєння навчальної дисципліни аспіранти мають продемонструвати такі програмні результати навчання:</p> <p>РН01. Мати сучасні концептуальні та методологічні знання з фізики та/або астрономії та дотичних до них міждисциплінарних напрямів, а також необхідні навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень з метою отримання нових знань та/або здійснення розробок та інновацій.</p> <p>РН02. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку фізики та/або астрономії, а також дотичних міждисциплінарних напрямів.</p> <p>РН05. Розробляти моделі процесів і систем у фізиці та/або астрономії та дотичних міждисциплінарних напрямках, використовувати їх у науково-дослідницькій діяльності для отримання нових знань та/або створення розробок та інноваційних продуктів.</p> <p>РН06. Планувати і виконувати прикладні та/або фундаментальні дослідження з фізики та/або астрономії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних методів, методик, технологій, інструментів та обладнання, з дотриманням норм академічної етики, критично аналізувати результати наукових досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; готувати проектні пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та/або розробницьких і інноваційних проектів.</p> <p>РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН08. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми фізики та/або астрономії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; управляти науковими проектами.</p> <p>РН10. Мати навички захисту прав інтелектуальної власності.</p>
Ключові слова	Методологія наукових досліджень, науково-інноваційний проект, фандрейзинг, грантрайтинг, дисертація
Формат курсу	Очний: проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у таблицях нижче
Підсумковий контроль, форма	Залік у 4 семестрі
Пререквізити	Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих у результаті вивчення попередніх навчальних дисциплін та набуття

	компетенцій після завершення навчання на рівні бакалавра і магістра зі спеціальностей фізичного профілю, або потребують базових знань з фізичних і математичних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння сучасних проблем фізики та астрономії.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) словесні – лекція, пояснення, бесіда, інструктаж (вступний та поточний) під час виконання лабораторних робіт; б) наочні – ілюстрування лекційного матеріалу презентаціями, які включають в себе таблиці, схеми та графіки; в) семінарські заняття для перевірки засвоєння лекційного матеріалу.
Необхідне обладнання	Персональні комп'ютери, операційні системи (Windows, Linux), комп'ютерний проектор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • семінарські заняття: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; • контрольна робота і колоквиум: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50. <p>Контроль засвоєння матеріалу включає поточний контроль (контрольна робота за першим змістовим модулем – 20 балів і колоквиум за другим змістовим модулем – 30 балів), оцінку виступів на семінарських заняттях (5 виступів×10 балів = 50 балів). Сумарна оцінка — 100 балів.</p> <p>Академічна доброчесність здобувачами ступеня доктора філософії передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій чи усній роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Усю література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надано викладачами виключно в освітніх цілях без права її передавання третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на семінарських заняттях та поточному тестуванні. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність аспіранта під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Таблиця 1

Схема курсу «Методологія наукових досліджень та організація науково-інноваційної діяльності»

Тиждень	Назва теми	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Термін виконання
---------	------------	---------------------------------	------------	------------------

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень				
1, 2	Тема 1. Основи методології науково-дослідної діяльності 1.1 Поняття методології та методики наукових досліджень 1.2 Методологія теоретичних досліджень 1.3 Основи методології досліджень емпіричного рівня 1.4 Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 2, 4 Допоміжна: 2	2 тижні
Змістовий модуль 2. Організація науково-інноваційної діяльності				
3, 4	Тема 1. Науково-інноваційна діяльність: сутність, структура, особливості 1.1 Зміст науково-інноваційної діяльності 1.2 Процес науково-інноваційної діяльності 1.3 Особливості науково-інноваційної діяльності університетів дослідницького типу	лекції – 2 год, самостійна робота – 3 год.	Базова: 1 Допоміжна: 2	2 тижні
5, 6	Тема 2. Інституційне забезпечення організації науково-інноваційної діяльності 2.1 Національна інноваційна система 2.2 Державне регулювання науково-інноваційної діяльності 2.3 Стратегія розвитку інноваційної діяльності та державні цільові програми	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 1, 3 Допоміжна: 2	2 тижні
7, 8	Тема 3. Фандрейзинг та грантрайтинг у науково-інноваційній діяльності 3.1 Зміст та особливості фандрейзингу і грантрайтингу 3.2 Грантові програми та конкурси 3.3 Підготовка проектної заявки	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 1, 3 Допоміжна: 1	2 тижні
9, 10	Тема 4. Управління науково-інноваційними проектами 4.1 Особливості наукового, дослідницького та інноваційного проектів 4.2 Процедури та інструменти управління науковими проектами, пошук партнерів 4.3 Технологія складання науково-інноваційних проектів	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 1, 3 Допоміжна: 1	2 тижні
11, 12	Тема 5. Організація та виконання науково-дослідних робіт 5.1 Зміст, види та порядок реєстрації науково-дослідних робіт 5.2 Виконання науково-дослідних робіт 5.3 Кошторис та вартість науково-дослідних робіт	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 1, 3	2 тижні
13, 14	Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень 6.1 Опублікування результатів наукових досліджень 6.2 Оформлення і представлення дисертації, звітів у сфері науки і техніки 6.3 Академічний плагіат	лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год.	Базова: 1, 3 допоміжна: 3	2 тижні
15, 16	Тема 7. Впровадження, комерціалізація та	лекції – 2 год,	Базова: 1, 3	2 тижні

	захист інтелектуальної власності 7.1 Впровадження результатів наукових досліджень 7.2 Комерціалізація результатів науково-інноваційної діяльності 7.3 Захист прав інтелектуальної власності	самостійна робота – 3 год.	допоміжна: 4	
--	---	----------------------------	--------------	--

Таблиця 2

Теми семінарських занять

Тиждень	Назва теми	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
1, 2	Вступне заняття.	семінар. заняття – 2 год. самостійна робота – 3 год.	2 тижні
3, 4	Грантові програми та конкурси.	семінар. заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год.	2 тижні
5, 6	Підготовка проектної заявки.	семінар. заняття – 4 год, самостійна робота – 3 год.	2 тижні
7, 8	Зміст, види та порядок реєстрації науково-дослідних робіт.	семінар. заняття – 4 год, самостійна робота – 4 год.	2 тижні
9,10	Опублікування результатів наукових досліджень.	семінар. заняття – 4 год, самостійна робота – 3 год.	2 тижні
11,12	Оформлення і представлення дисертації, звітів у сфері науки і техніки.	семінар. заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год.	2 тижні
13,14	Впровадження результатів наукових досліджень.	семінар. заняття – 4 год, самостійна робота – 3 год.	2 тижні
15, 16	Заключне заняття.	семінар. заняття – 4 год, самостійна робота – 4 год.	2 тижні